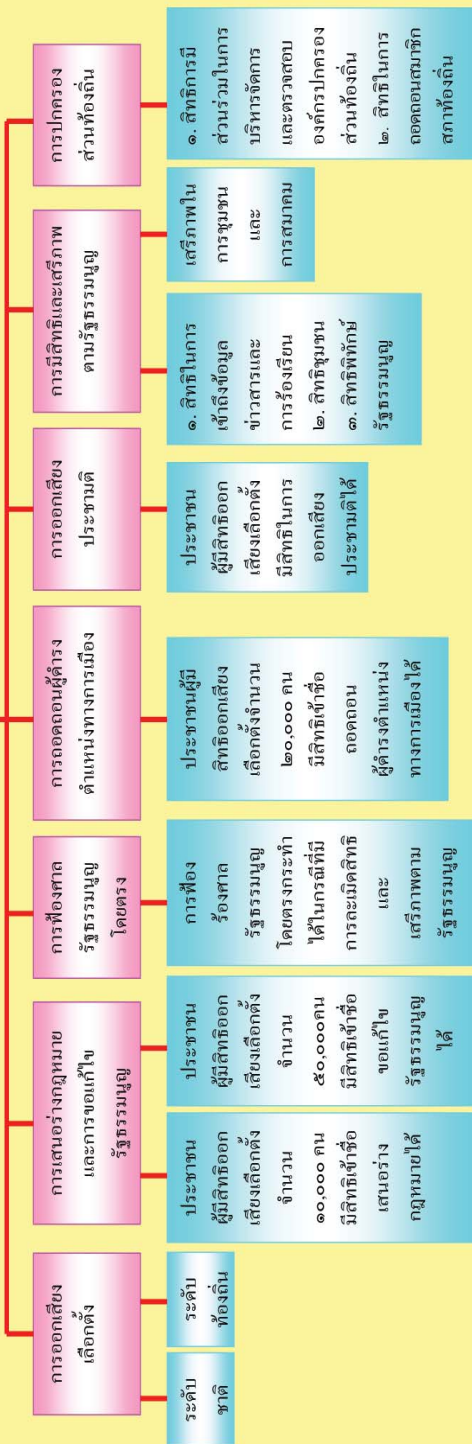

การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชนไว้อีกประการหนึ่ง คือ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คนสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งนับเป็นหลักการใหม่ที่เกิดขึ้นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถือเป็นการเสริมสร้างบทบาทของประชาชนให้สอดคล้องกับระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๑

ด้วยเหตุนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงถือเป็น “หัวใจสำคัญ” ของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนต้องตระหนักว่าตนเองเป็นเจ้าของประเทศ และต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการบ้านเมืองของตนเองในทุกโอกาสที่เหมาะสมและสามารถกระทำได้ ประชาชนทุกคนต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉยต่อการกระทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

จัดทำโดย กลุ่มงานสารนิเทศ สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th>

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ มีสาระสำคัญในการคุ้มครอง ส่งเสริม ขยายสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน โดยลดการผูกขาดอำนาจรัฐและเพิ่มอำนาจประชาชน ทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็ง ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากยิ่งขึ้น

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนคือการที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดด้วยความสมัครใจ โดยมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ง่ายและชัดเจนที่สุด ทั้งในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และถือว่าเป็นวิธีการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนในการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

๒. การใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ถือเป็นเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมาย และตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๓. การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ และแสดงความต้องการที่แท้จริงของตนให้รัฐบาลได้ทราบ

๔. การใช้สิทธิถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง

การใช้สิทธิถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง

๕. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและเรียนรู้การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง ในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเอง เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหา และร่วมกันตรวจสอบองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ภายในชุมชนตนเองซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี

๖. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางนิติบัญญัติ

ในการพิจารณากฎหมายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา สภาผู้แทนราษฎรต้องตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้น ๆ มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดโดยมีสัดส่วนหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้ผู้แทนขององค์กรนั้น ๆ ได้มีสิทธิในการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว

๗. การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

บุคคลมีเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๘. การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

มีการเปิดโอกาสให้กลุ่มคนมารวมกัน อันเนื่องมาจากมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันและกัน และเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน ทั้งนี้เพื่อให้มีการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน แต่เป็นการสร้างสังคมที่ทุกกลุ่มอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

